

RADA PROGRAMOWA: **PROF. WOJCIECH BIEŃKOWSKI** (UCZELNIA ŁAZARSKIEGO), **DR. PRZEMYSŁAW GRAJEWSKI** VEL **ŻURAWSKI** (UNIwersYTET ŁÓDZKI), **DR. HAB. JAN KŁOS** (KATOLICKI UNIwersYTET LUBELSKI), **PROF. DOMINIKA MAISON** (UNIwersYTET WARSZAWSKI), **PROF. WITOLD KWAŚNICKI** (UNIwersYTET WROCŁAWSKI), **MARCIN PIASECKI** (GREMI MEDIA), **PROF. ZBIGNIEW RAU** (UNIwersYTET ŁÓDZKI), **PROF. BOGDAN SZLACHTA** (UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI),

RADA FUNDACJI: **ROBERT GWIAZDOWSKI**, PREZES, CZŁONKOWIE: **MARCIN NOWACKI**, **MARIUSZ PAWLAK**

ZARZĄD: **TOMASZ WRÓBLEWSKI**, PREZES, **CZĘZARY KAŻMIERCZAK**, CZŁONEK ZARZĄDU

Warszawa, 01.01.2019

Stanowisko WEI: Euro 20-letnia panna

Euro kończy dziś 20 lat (1 stycznia 1999 nastąpiła inauguracja euro w transakcjach bezgotówkowych w 11 krajach). Sam fakt, że wspólna waluta dożyła tego wieku jest już sporym osiągnięciem. Nie sprawdziły się prognozy konserwatywnych monetarystów, że euro polegnie na pierwszym poważnym kryzysie. Przetrwała. Zawiedli się natomiast ci, którzy pokładali w niej ogromne polityczno-społeczne nadzieje.

20 lat temu zakładano, że euro przyspieszy integrację państw i położy kres narodowym waśniom. Dziś wiemy, że stało się dokładnie odwrotnie. Kiedy Niemcy zaciskali pasa, żeby zapewnić sobie trwałą wzrost gospodarczy, Grecy wręcz przeciwnie korzystali z błogosławieństwa tanich kredytów i zadłużali się na potęgę. Kiedy Holandia, Estonia starały się odciążyć swój budżet i redukowały udział państwa w gospodarce, Francja wręcz przeciwnie, kosztami niewydolnej gospodarki obciążała budżet i zaciągała kredyty. W rezultacie Europę spowiły wzajemne pretensje, wytykanie palcami, odżyły dawno nie widzialne tu narodowe animozje.

Twórcy od początku zdawali sobie sprawę z systemowej słabości euro, które pozbawiało państwa możliwości dewaluacji i rywalizacji za pomocą stóp procentowych. Eksperyment zakładał, że rządy kierując się zdrowym rozsądkiem, będą konkurować cięciem podatków i wydatków publicznych. Teoria rozminęła się z realiami. Ludzki egoizm, nie po raz pierwszy i nie ostatni, okazał się potężniejszym żywiołem niż zdrowy rozsądek.

Niemal każde z państw członkowski strefy euro, ma na koncie jakieś grzechy. Każde zawiodło nadzieje twórców ufających w dobrą wolę narodów i samodyscyplinę. Dyscypliny zabrakło - fakt, ale z drugiej strony gdyby nie dobra wola, projekt nigdy nie dożyłby 2019 roku. Bez jednolitego systemu podatkowego, bankowego, bez centralnej kontroli wydatków i zdyscyplinowanego zaciągania zobowiązań, trudno tak naprawdę mówić o w pełni funkcjonalnej walucie.

A mimo to z przeprowadzonych ostatnio badań The Wall Street Journal wynika, że większość państw strefy euro, w ponad 60 proc. chce pozostać przy wspólnej walucie. Nawet te, które jak Irlandia, Grecja, Włochy czy Cypr przeszły istną gehennę w czasie kryzysu. Pod tym względem jest to swoisty fenomen. Z drugiej strony kraje jak Dania czy Polska, ani myślą przechodzić na euro. Cieszą się z niezależności

RADA PROGRAMOWA: **PROF. WOJCIECH BIENKOWSKI** (UCZELNIA ŁAZARSKIEGO), **DR. PRZEMYSŁAW GRAJEWSKI** **VEL ŻURAWSKI** (UNIwersYTET ŁÓDZKI), **DR. HAB. JAN KŁOS** (KATOLICKI UNIwersYTET LUBELSKI), **PROF. DOMINIKA MAISON** (UNIwersYTET WARSZAWSKI), **PROF. WITOLD KWAŚNICKI** (UNIwersYTET WROCLAWSKI), **MARCIN PIASECKI** (GREMI MEDIA), **PROF. ZBIGNIEW RAU** (UNIwersYTET ŁÓDZKI), **PROF. BOGDAN SZLACHTA** (UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI),

RADA FUNDACJI: **ROBERT GWIAZDOWSKI**, PREZES, CZŁONKOWIE: **MARCIN NOWACKI**, **MARIUSZ PAWLAK**

ZARZĄD: **TOMASZ WRÓBLEWSKI**, PREZES, **CZĘZARY KAŻMIERCZAK**, CZŁONEK ZARZĄDU

walutowej. Oficjalna narracja polskiego rządu mocno fluktuuje, ale generalnie zbliżona jest do odczuć społecznych gdzie prawie połowa jest przeciwna odchodzeniu od złotego. Jak przyjdzie odpowiednia pora, Polska zbliży się poziomem życia do państw Europy Zachodniej, a euro upora się ze swoimi problemami to wtedy możemy zacząć rozmowy. Tak w skrócie brzmi stanowisko polskich rządów od dobrych 10 lat.

Teoretycznie Europa wie co trzeba zmienić w systemie. O Unii Bankowej, wspólnym systemie rezerw finansowych i wspólnym ministrze finansów, mowa jest od kryzysu greckiego. Jeżeli wciąż projekt pozostaje tylko na papierze, to nie z uwagi na systemową gnuśność unijnych struktur, ale opór poszczególnych rządów. Niemcy obawiają się, że przyjdzie im finansować zadłużone po uszy państwa Południa i Francję, a kraje jak Włochy obawiają się, że utracą jakąkolwiek niezależność finansową. Jednym słowem po 20 latach, euro choć w kwiecie wieku, wciąż pozostaje niedojrzałą i rozkapryszą panną. Nie sposób dziś wyobrazić sobie bez niej Europę, ale też nie sposób jej zaufać. W każdej chwili może nam wywinąć jakiś numer i wywołać kolejny kryzys, którego już ta unijna rodzina może tym razem nie przetrwać.

Polecamy także nasz videopodcast „Wolność w Remoncie”:

odcinek #20: [Euro – niemiecki koń trojański](#)

odcinek #21: [Euro czyli wojna ze zdrowym rozsądkiem](#)